

تجارت بر اساس اخلاق

مطالعه و دقت در فواید تجارتی
اسلام بهوسیله روشن می‌سازد که اسلام هدف اصلی
خود را تنها بالا بردن سطح زندگی مادی مردم و
سپهبد وضع خوراک و پوشاک است می‌داند ،
بلکه بهمراه آن و سهم نواز آن تکامل روحی و
تربیت مسائل اخلاقی و معنوی را منظور داشته
است از این رو تاکیده‌های فراوانی برای یادگرفتن
احکام دینی تجارت قبل از مشغول شدن به تجارت
نموده است تا اساسا بر تکرب ربا و سایر محرّمات
تجارت گردد .

از امام صادق (ع) نقل شده است که
علی (ع) در سفر خلافت خود (در کوفه) که هر
روز صبح اول وقت بیرون می‌آمد و در بازارهای
کوفه گردش میکرد به تجار و بازرگانان هشدار
میداد . و با صدای بلند بحدی که مردم صدای
حضرتش را می‌شنیدند و هرکاری که داشتند کنار
میکذاشتند و ابدل و جان به سخنان او گوش فرا
میدادند میفرمود :

از خدای بپرهیزید قبل از هر کس از
خدایند طلب بروری کنید یا مشتریان بپهرسانی کنید
و خود را به زور بردباری بیارائید قسم نخورید
و از دروغ بپرهیزید و ستکار نباشید و با مظلومان
با انصاف و عدالت رفتار کنید و دست به ربا نیازائید
و کم فروشی نکنید و مردم را گول نزنید و باین وسیله
دنیای خود را تباه نسازید .

خدا (ص) از آن منع فرموده است (۱)

بسوی عزت و شرف

علی بن خنس یکی از یاران امام ششم
که کسب و کار و تجارت داشت میگوید : روزی از کار و
کسب غیب مانده بودم ناچشم حضرت صادق (ع)
به من افتاد فرمود هر چه زود تر به سوی عزت و شرف
خود حرکت کن (۲)

پرورش استعداد در پرتو تجارت

داد و ستد علاوه بر تأمین معاشرت و فراهم
ساختن وسیله زندگی افراد ، در اثر تماس با افراد
و معاشرت با آنها خاص گوناگون باعث رشد فکری و
تقویت تفکر و اندیشه‌ی بشر میگردد که ترک آن
موجب نقص عقل و کاهش نیروی تفکر است .

امام صادق (ع) در مورد یکی از یاران
خود که تجارت را ترک نموده بود ، میفرماید :
این عمل او یک کار شیطانی است "گاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی"
اسلام در راه توسعه ابعاد تجارت با او
مراثر میکند و میفرماید : (اگر روزی خلال ده
جزء باشد نه جز آن در داد و ستد و یک جزء آن
در دایماری و دام پروری است .

(۱) نامه‌ی ۵۰ از نهج البلاغه

(۲) وسائل الشیعه ج ۶ ص ۴